

החליל פרק חמישי סוכה

נד.

עין משפט נר מצוה

יז א מ"י פ"ח מהלכות כלי
המקדש ט"ו

מוסף רש"י

אפילו כרבנן. והאי און
צין, לאו דיעשה פסוקים כל
כך אלא שלא יתעורר ביימיה
יומר ממנו (ערוכי י).
ולאפוקי מדרבי יוחנן.
דלמר גבי ר"ה שנת
תשע תקיעות שלש על
מלכות ושלש של זכויות
ושלש של שפיות בתשע
שעות ששה שעה צ"ח
כל אחת ואחת י"ח (שם).
ולא כלום משמע כלל
לא יפסקו (שם). תשע
תקיעות. מרובות נמי
קאמר (ד"ה טז). דלא
חש לקימחא. למה חסא
טוקין. אם מטיח אס פסולת
(שם ט"ז). למעט אסא
טוקין ומולא מטיח. כלומר
לדימוי (בימות טב).

רבינו הונאל (המשך)

מתי"ר אליעזר בן יעקב,
ואשמעינן נמי דר' אחא
בר חיננא. ונדרחו דבדי ר'
יורא. ופירק רבא אליבא
דרבי אחא ואמר, לפי שאין
תוקעין על מילוי המים
בשבת. פ"י שאין מילוי
המים בשבת. (דתינא)
[נתנן] כמעשהו בחול כו'
אלא שהיה מלא מערב
שבת חבית של זהב שאינה
מקדושת מן השילוח.
בשבת, אין שם תקיעה
על מילוי המים, ולא על
שער [התקיעות]. ולא על
השער התחתון (כו') [נתי
ט"ז]. ורשת אחרית
להבדיל ולהבדיל בין קוש
לחול. וכיון דבדלית הני
ט"ז, ונתיירו כ"א דבכל
יום, וגי' דלגבי מכות, וגי'
למוספי שבת, וגי' למוספי
יום טוב הרי מ"ב, ובציר
לנו טובא, לפיכך לא
היה [שבת] שבתוך החג
דהא לא משתכח בה מ"ח.
ומקשינן וכו' וליתני ראש
השנה שחל להיות בשבת,
דאיכא ג' מוספין. של
ראש השנה ושל שבת
ושל ראש חודש אדר ושל
כ"ז תקיעות, ג' לפתיחת
שערים וגי' לתמיד של
שחר וגי' לתמיד של
ערב, ומ"ח, וגי' וגי'
איתא לד' אחא ליתני
ראש השנה שחל בשבת
היו שם מ"ח. ופוקינן
איצטרך ליה ליתני ערב
שבת שבתוך החג היו
שם מ"ח, לאשמעינן ג'
לגבי מכות כו' אליעזר.
ואמרין א' הכי ליתני
הא הוא, ליתני ערב שבת
שבתוך החג לאשמעינן
ג' לגבי מכות ומתניתין
ר' אליעזר בן יעקב היא,
וליתני ראש השנה שחל
בשבת לאשמעינן הא דר'
אחא בר חיננא. ורדיחין
אין הכי נמי, מיהו תנא
דחא ושיר אחרית. מאי
שירי דחא שירי, שירי
ערב הפסח נמי אית ביה
מ"ח תקיעות, כ"א שבכל
שבת ששלש שעות, וכל
שש שעות פסחים קורין
את הלל, ותוקעין ומרעין
ותוקעין. ואם גמרו את
הלל שונין אותו, ואם
שנו ועדיין לא נשלמה
שחיטת פסחים של כל
כה, מושלין את [ה]הלל,
נמצאו שתוקעין על כל כה
ט' תקיעות, כ"ז כחות כ"ז

מהו דתימא רבנן. ואין צין דקאמר שלא יפסק צין זה
לזה הפסקה מרובה כדי לגמור שלשמן כדכתיב לזכור
בשליה ראש השנה (דף לז: וס) שהה כדי לגמור את כולה חזר
לראש ולאפוקי מדכתיב יוחנן דלמר שמע תשע תקיעות בתשע שעות
ציוס יאל דשהה כדי לגמור את כולן
אינו חזר לראש קמ"ל דוקא לרבי יהודה
קאמר רב כהנה משום דתקיעה
ותרועה ותקיעה כולה אחת היא
ואפילו הפסקה מועטת פחות מדכי
לגמור שלשמן לא יפסק אלא כדי
נשימה דהפסקה צריך כדאמר בשליה
ר"ה (סז) ותקעתם תרועה תקיעה
צפני עלמה ותרועה צפ"ע אצל
לרבנן לא חישינן אי מפסיק טובא
והשחא לעיני תקיעות לא נפקא לן
מיניה מידי לרבי יהודה צפולגתא
דר' אבהו ור' יוחנן וגי' פליגי אליבא
דרבנן ולענין מיילי טובא צבלל
וצמגילה וצק"ש וצתפלה:

שייך ערב הפסח. שיש צשיטת
הפסח עשרים ושבע
תקיעות שהפסח נשחט בשלש כחות
כה אחר כה כדתנן צתמיד נשחט
(פסחים דף סז). וכל כה קוראה את
הלל שלש פעמים שהיו פסחיהן מרובין
(ה) והס פעמים הלל צשיטתן ולא היו
מספיקין לשחוט פסחיהם כל כה וכה
עד שיקראוהו ג' פעמים ואף על גב
דמנן ואף על פי שלא שלשו מימיהן
היינו לא גמרו פעם שלישית אצל
מיהו אין כה שלא היתה גומרתו שמי
פעמים ומתחלת צו פעם שלישית ואין
חסר מן התקיעות כלום צבתחלת
קריאה תוקעין וצכל קריאה שלש
תקיעות כן פירש צקונטרס ואין
הלשון משמע כן דתנן התם קראו
את ההלל אס גמרו שנו ואס שנו
שלשו אף על פי שלא שלשו מימיהן
משמע שאפילו כה ראשונה לא התחילה
פעם שלישית מעולם ועוד משמע
צבראשי פרקים היו תוקעין כדאשחזקו
צסוף מסכת תמיד גבי שיר של תמיד
דצרו הלויס צשיר הגיעו לפרק תקעו
והשתחוו העם על כל פרק תקיעה
ועל כל תקיעה השתחוואה ושי פרקים
יש צבלל מדר' יהודה דלמר מימיהם
של כה שלישית לא הגיעה לומר
אהבתי משמע דצבתיש הוא תחילת
הפרק והודו נמי תחילת הפרק
כדלמרין פירק לוצב הגול (לעיל דף
לח: וס) מכלאן שמוזה לענות צבראשי
פרקים והס היו תוקעין צבתחלת
א

ההלל שלש תקיעות כדתנן פרק תמיד נשחט (פסחים דף סז).
נעלו דלתות העזרה תקעו והריעו ותקעו וכן לכל פרק ופרק
נמצא להלל אחד תשע תקיעות וכן לכל כה וכן לכל כה
שלא היתה גומרת הלל אחד לרבנן נמצא לשלשה כחות שלשה
הללות וזהו כ"ז תקיעות אפילו כשלא היו שונות את ההלל כלל
וכשהיו שונות נפשי תקיעות טובא אלא הני דפסיקי ליה קאמר
דשייר והא דתנן אין מוסיפין על מ"ח הוה מצי לאקשויי וזמנין
דמוסיפין כגון היכא דשונות את ההלל אצל צללו הכי פרכינן
עלה מערב הפסח שחל להיות צצבת דנפשי לרבי יהודה ולרבנן
ומשני כיון דליתיה בכל שנה לא קא חשיב ומה שפירש צקונטרס
שהכת קוראה את הלל לא היתה הכת קוראה אלא הלויס קוראים
וכן איתא צנוספתא דפסחים הלויס היו עומדים על דוכן ואומרים
את ההלל צשיר א' גמרו שנו ואס שנו שלשו ואפי"ש שלא שלשו
מימיהם א"ר יהודה מימיהם של כה שלישית לא הגיעה לומר
אהבתי כלומר לא הגיעו הלויס לומר אהבתי צשיטת פסחיהן:

מהו דתימא רבנן. ואין צין דקאמר שלא יפסק צין זה
לזה הפסקה מרובה כדי לגמור שלשמן כדכתיב לזכור
בשליה ראש השנה (דף לז: וס) שהה כדי לגמור את כולה חזר
לראש ולאפוקי מדכתיב יוחנן דלמר שמע תשע תקיעות בתשע שעות
ציוס יאל דשהה כדי לגמור את כולן
אינו חזר לראש קמ"ל דוקא לרבי יהודה
קאמר רב כהנה משום דתקיעה
ותרועה ותקיעה כולה אחת היא
ואפילו הפסקה מועטת פחות מדכי
לגמור שלשמן לא יפסק אלא כדי
נשימה דהפסקה צריך כדאמר בשליה
ר"ה (סז) ותקעתם תרועה תקיעה
צפני עלמה ותרועה צפ"ע אצל
לרבנן לא חישינן אי מפסיק טובא
והשחא לעיני תקיעות לא נפקא לן
מיניה מידי לרבי יהודה צפולגתא
דר' אבהו ור' יוחנן וגי' פליגי אליבא
דרבנן ולענין מיילי טובא צבלל
וצמגילה וצק"ש וצתפלה:

שייך ערב הפסח. שיש צשיטת
הפסח עשרים ושבע
תקיעות שהפסח נשחט בשלש כחות
כה אחר כה כדתנן צתמיד נשחט
(פסחים דף סז). וכל כה קוראה את
הלל שלש פעמים שהיו פסחיהן מרובין
(ה) והס פעמים הלל צשיטתן ולא היו
מספיקין לשחוט פסחיהם כל כה וכה
עד שיקראוהו ג' פעמים ואף על גב
דמנן ואף על פי שלא שלשו מימיהן
היינו לא גמרו פעם שלישית אצל
מיהו אין כה שלא היתה גומרתו שמי
פעמים ומתחלת צו פעם שלישית ואין
חסר מן התקיעות כלום צבתחלת
קריאה תוקעין וצכל קריאה שלש
תקיעות כן פירש צקונטרס ואין
הלשון משמע כן דתנן התם קראו
את ההלל אס גמרו שנו ואס שנו
שלשו אף על פי שלא שלשו מימיהן
משמע שאפילו כה ראשונה לא התחילה
פעם שלישית מעולם ועוד משמע
צבראשי פרקים היו תוקעין כדאשחזקו
צסוף מסכת תמיד גבי שיר של תמיד
דצרו הלויס צשיר הגיעו לפרק תקעו
והשתחוו העם על כל פרק תקיעה
ועל כל תקיעה השתחוואה ושי פרקים
יש צבלל מדר' יהודה דלמר מימיהם
של כה שלישית לא הגיעה לומר
אהבתי משמע דצבתיש הוא תחילת
הפרק והודו נמי תחילת הפרק
כדלמרין פירק לוצב הגול (לעיל דף
לח: וס) מכלאן שמוזה לענות צבראשי
פרקים והס היו תוקעין צבתחלת
א

ההלל שלש תקיעות כדתנן פרק תמיד נשחט (פסחים דף סז).
נעלו דלתות העזרה תקעו והריעו ותקעו וכן לכל פרק ופרק
נמצא להלל אחד תשע תקיעות וכן לכל כה וכן לכל כה
שלא היתה גומרת הלל אחד לרבנן נמצא לשלשה כחות שלשה
הללות וזהו כ"ז תקיעות אפילו כשלא היו שונות את ההלל כלל
וכשהיו שונות נפשי תקיעות טובא אלא הני דפסיקי ליה קאמר
דשייר והא דתנן אין מוסיפין על מ"ח הוה מצי לאקשויי וזמנין
דמוסיפין כגון היכא דשונות את ההלל אצל צללו הכי פרכינן
עלה מערב הפסח שחל להיות צצבת דנפשי לרבי יהודה ולרבנן
ומשני כיון דליתיה בכל שנה לא קא חשיב ומה שפירש צקונטרס
שהכת קוראה את הלל לא היתה הכת קוראה אלא הלויס קוראים
וכן איתא צנוספתא דפסחים הלויס היו עומדים על דוכן ואומרים
את ההלל צשיר א' גמרו שנו ואס שנו שלשו ואפי"ש שלא שלשו
מימיהם א"ר יהודה מימיהם של כה שלישית לא הגיעה לומר
אהבתי כלומר לא הגיעו הלויס לומר אהבתי צשיטת פסחיהן:

(א) [תוספתא ר"ה פ"ז
היי"ץ ערכין י. ר"ה לז:
(ב) [תוספתא פ"ד ה"א,
(ג) [תנן ט"ז, ד, (ד) [פסחים
פד. יומא מו. יבמות מג.].
(ה) [תענית יג. די. יבמות
כא: עג. פד: מנחות
מא. קדושין טז. מ. טז
לח: סוטה טו. צ"ק י.
טו. מג: סב: מכות כ"א:].
(ו) צ"ל דמוספין. רש"י,
(ז) [לעיל מה,].

תורה אור השלם

1. ויבן אהרן הכהנים
יתקעו בחצוצרות והיו
לכם לזקקת עולם
לדרתיכם: במדבר י ח
2. ויביום שמתקתם
הבמזערים ובראשי
החודשים ותקעתם
בחצוצרות על עולותיכם
ועל זבחי שלמיכם והיו
לכם לזקרון לפני
אלהיכם: אני ה'
אלהיכם: במדבר י י

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה שיר וכו'
פסחין מרובים והיו
טעוים:

רבינו הונאל

ואילו לא [אמר] ולא
כלום. הוה אמרין לאפוקי
מדכתיב יוחנן דלמר שמע
ט' תקיעות בטי' שעות
יצא, בא רב כהנא לומר
שאם ריחף הרבה בימים
לא יצא. לפיכך פירש ולא
כלום. להודיע דהכי כפירא
ליה וכלולא חזא חשיבין,
כו' ר' אחא. ומתני' ערב
שבת שבתוך החג היו כו'
ואמר' מתני' ר' אליעזר בן
יעקב היא, מולא (ואומר)
[אמרין] למעלה העשירית,
(דתינא) ר' אליעזר בן
יעקב אומר ג' לגבי
מכות כו'. פ"י המצריך
ג' למעלה העשירית, אינו
מצריך כלום לגבי מכות,
המצריך ג' לגבי מכות
והוא ר' אליעזר בן יעקב,
אינו מצריך כלום למעלה
העשירית. כי אחא רב
אחא בר חיננא מדרובא,
אחא ואיתיה מותבתא בדיה
דקתיי בה הכל לפי
המוספין. ופירשה היא
בעצמו, שתוקעין על כל
מוסף ומוסף [ט'] תקיעות
בפני עצמן, ומקשינן עליה
והא שבת שבתוך החג,
דאיכא מוסף דחג ומוסף
דשבת, וצ"ג דמולת מן
מ"ח ג' להבטיל העם
מן המלאכה (כו') [וג'
להבדיל בין קודש לעיל
אשתוקעין בתוך שבת,
ונשתיירו מ"ב, וגי' למוסף
של שבת הרי נ"א, ליתני
במתני' שבת שבתוך החג
היו שם מ"ח תקיעות.
ופירק ר' יורא, אין תוקעין
על פתיחת שערים בשבת,
הרי ט' פ"י ג' להבטיל
ג' להבדיל ג' לפתיחת
שערים, אפיק הללו עייל
של מוסף של שבת,
מכל מקום מ"ח הויין.
ובא רבא ואמר מאן האי
דלא חייש לקמתיה, שלא
שימש כל צרכו ולא ידע
שמורה זו, ואתי פרוקי
לן. לא חזי דמתני' בכל
יום נתן, ואפי' בשבת.
ועוד טוף טוף כי מדלית
ג' להבטיל את העם וגי'
להבדיל [וג'] לפתיחת
שערים, ועייל ט' למוסף
של שבת, הויין להו מ"ח,

תקיעות. הנה מ"ח תקיעות בערב הפסח, ושייר ולא שנאה במשנתנו, וכשם ששייר זו, כ"ך שיר ראש השנה שחל להיות בשבת.